

**การแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี**
**Information Seeking in Conducting Research Projects by Undergraduate Students
of Prince of Songkla University, Surat Thani Campus**

บุญยณัฐ ดิชกุล*, ทัสนา หาญพล, และ น้าทิพย์ วิภาวิน
Bunyanut Ditsakul*, Tassana Hanpol, and Namtip Wipawin

แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
Information Science, Schools of Liberal Arts, Sukhothai Thammathirat Open University

*ติดต่อผู้เขียน ditsakul.n@gmail.com

ส่งบทความ 4 เมษายน 2561 | แก้ไข 6 สิงหาคม 2561 | ตอรับ 16 สิงหาคม 2561 | เผยแพร่ 29 พฤศจิกายน 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการของนักศึกษา 2) เปรียบเทียบการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการของนักศึกษา จำแนกตามเพศและคณะที่ศึกษา 3) ศึกษาปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการของนักศึกษา รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 601 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษามีการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ยกเว้น 1 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการสำรวจเลือกดูสารสนเทศ 2) ผลการเปรียบเทียบนักศึกษเพศชายและนักศึกษเพศหญิงมีการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการโดยรวมไม่แตกต่างกันเกือบทุกข้อ ยกเว้น 1 ข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การเริ่มต้นแสวงหาสารสนเทศสำหรับนักศึกษาที่คณะต่างกันมีการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการโดยรวมไม่แตกต่างกันเกือบทุกข้อ ยกเว้น 2 ข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การสำรวจเลือกดูสารสนเทศและการจบการแสวงหาสารสนเทศ 3) ปัญหาที่นักศึกษาประสบในระดับมาก คือ สารสนเทศประเภทหนังสือในห้องสมุดมีน้อย อินเทอร์เน็ตช้า/เครือข่ายขัดข้อง และขาดทักษะด้านภาษาอังกฤษ

คำสำคัญ: การแสวงหาสารสนเทศ, โครงการนักศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

Abstract

The purpose of this study was 1) to study the status of information seeking in conducting research projects 2) to compare information seeking classified by gender and faculty 3) to study problems of information seeking in conducting research projects. The research tool was a questionnaire to survey on 601 samples, while the data analysis made used percentage, mean, standard deviation and t-test.

The findings were as follows 1) students sought information when conducting research projects at a high level overall, except in the aspect of browsing which was at a moderate level. 2) male and female students were similar overall in information seeking, except in the aspect of staring on information seeking, where there was a significant difference at .05, Students in different faculties were similar overall in the seeking practices, except regarding two aspects with a significant difference at .05 regarding browsing and ending the information seeking 3) The main problems that students encountered were the small number of books available in the university library, slow internet speed/trouble with the network, and lack of English language skills.

Keywords: information seeking, research projects, Prince of Songkla University, Surat Thani Campus

■ บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้มีการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) โดยมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ประกอบการพัฒนาประเทศ 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาคนไทยยุคใหม่ ด้านการพัฒนาครูยุคใหม่ ด้านการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ใหม่ และด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ โดยการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติให้ความสำคัญแก่กระบวนการเรียนรู้ของบุคคลให้เต็มศักยภาพและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถมีชีวิตที่ดีมีคุณภาพในโลกที่เปลี่ยนแปลงไป (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

โลกสมัยใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้ข้อมูลข่าวสารมีปริมาณมาก ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนมีความรู้ในเนื้อหาวิชาอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ จึงจำเป็นต้องมีการบูรณาการหลายศาสตร์เข้าด้วยกัน หลักสูตรต้องสามารถสร้างความแข็งแกร่งให้กับผู้เรียนในด้านอื่นๆ ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีความสำคัญอย่างมากต่อการสร้างคุณภาพบัณฑิตหรือทรัพยากรบุคคลที่มีคุณสมบัติ มีปัญญา มีคุณธรรมเพื่อช่วยพัฒนาประเทศ แต่ละมหาวิทยาลัยจึงให้ความสำคัญกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีความสามารถ มีความเป็นมนุษย์ที่เข้าใจผู้อื่น พร้อมรับความเปลี่ยนแปลง กล้าที่จะเผชิญกับสิ่งที่ไม่เคยเจอมาก่อนและสามารถตัดสินใจที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นใหม่ๆ ได้ ดังนั้นการพัฒนาผู้เรียนในระดับมหาวิทยาลัยจึงเน้นความสามารถในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากหลากหลายแหล่งเพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง นักศึกษาต้องเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีควบคู่กับภาคปฏิบัติ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี ได้เริ่มก่อตั้งขึ้นในปี 2533 เป็น 1 ใน 5 วิทยาเขต ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เปิดรับนักศึกษาครั้งแรกสาขาการโรงแรมและการท่องเที่ยวเป็นหลักสูตรประกาศนียบัตร ต่อมาในปี 2542 เปิดรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาผลิตกรรมชีวภาพเป็นรุ่นแรก ปัจจุบันมีคณะที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรี จำนวน

2 คณะ คือ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม และคณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2554) ในหลักสูตรการศึกษาได้กำหนดให้นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ต้องทำโครงการหรือฝึกงานแบบสหกิจศึกษา ซึ่งจะต้องทำโครงการหนึ่งขึ้นก่อนสำเร็จการศึกษา ที่ผ่านมาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรมได้กำหนดให้มีรายวิชาโครงการในหลักสูตร ส่วนใหญ่เป็นโครงการประเภทการค้นคว้าทดลอง และการประดิษฐ์คิดค้น แต่คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ ในระยะแรกๆ ยังไม่ได้กำหนดให้มีรายวิชาโครงการในหลักสูตร จนในปี 2554 ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรและเพิ่มรายวิชาโครงการในบางสาขาของหลักสูตร ซึ่งเป้าหมายของทุกหลักสูตรที่เปิดสอนมุ่งหวังผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ในสาขาวิชาที่ศึกษาและมีทักษะที่จะนำความรู้ไปปฏิบัติงานได้ ซึ่งการให้นักศึกษาได้เรียนรู้โดยการทำโครงการนับเป็นกิจกรรมที่ช่วยในการพัฒนาผู้เรียนให้เริ่มเข้าใจกระบวนการในการทำวิจัยขั้นต้น ได้พัฒนาการเรียนรู้ เกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถสร้างผลงานและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ เกิดทักษะเชิงปฏิบัติการ อันเป็นพื้นฐานของการศึกษาหาความรู้ในด้านที่ตนเองสนใจต่อไปในอนาคต โดยกระบวนการทำโครงการเริ่มตั้งแต่การคิดและการเลือกหัวข้อ การวางแผน การดำเนินงาน การเขียนรายงาน และการนำเสนอผลงาน ซึ่งกระบวนการดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้การดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ นักศึกษาต้องเรียนรู้การแสวงหาสารสนเทศเพื่อให้ได้สารสนเทศที่สามารถตอบสนองต่อการทำโครงการได้ โดยการแสวงหาสารสนเทศเป็นพฤติกรรมที่บุคคลกระทำเพื่อให้ได้สารสนเทศ ข้อมูลและข่าวสาร ที่ตอบสนองความต้องการของตน ซึ่งพฤติกรรมของมนุษย์ในการแสวงหาสารสนเทศเป็นพฤติกรรมที่มีความสลับซับซ้อนและเป็นพลวัต ทั้งนี้ในระหว่างการแสวงหาสารสนเทศบุคคลผู้นั้นต้องปฏิสัมพันธ์กับระบบสารสนเทศ ซึ่งอาจเป็นระบบสารสนเทศโดยมนุษย์ เช่น ห้องสมุดหรือระบบสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ เช่น เวิลด์ไวด์เว็บ เป็นต้น (สมพร พุทธาพิทักษ์ ผล, 2554; Wilson, 2000) ซึ่งในการทำโครงการเมื่อนักศึกษาเกิดความรู้สึกว่าความรู้หรือข้อมูลที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อความต้องการก็จะนำไปสู่พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศอย่างมีเป้าหมาย ที่ผ่านมาถึงแม้ว่าห้องสมุดของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี ได้จัดหาทรัพยากรสารสนเทศและบริการต่างๆ ของห้องสมุด เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และการศึกษาค้นคว้าไว้แล้ว แต่นักศึกษายังประสบปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศ ได้แก่ ไม่เข้าใจวิธีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ รู้จักฐานข้อมูลออนไลน์เพียงบางชื่อ ขาดทักษะทางด้านภาษาอังกฤษ

คำศัพท์เฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์เข้าใจยาก ขาดเทคนิคในการใช้คำค้น เรื่องที่เลือกมีน้อยเกินไป ห้องสมุดไม่มีทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการหรือล้าสมัย ข้อมูลที่ได้รับไม่ตรงกับความต้องการ เป็นต้น

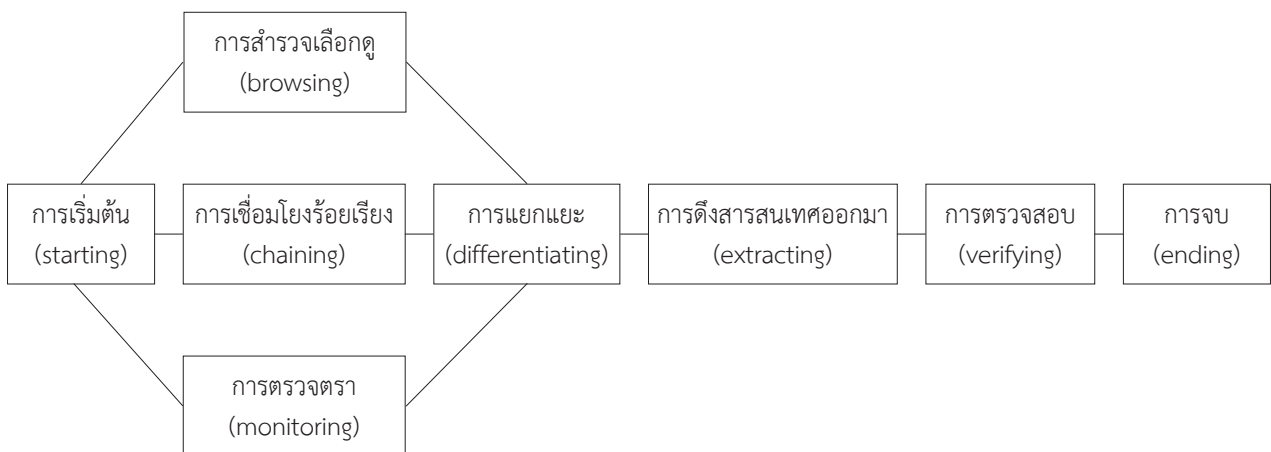
จากปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งที่นักศึกษาประสบจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการแสวงหาสารสนเทศ ดังนั้นนักศึกษาจึงจำเป็นต้องมีทักษะเกี่ยวกับการแสวงหาสารสนเทศเพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้อย่างรวดเร็วและได้สารสนเทศที่ถูกต้อง อันจะส่งผลให้การทำโครงการของนักศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี โดยใช้ตัวแบบกระบวนการแสวงหาสารสนเทศของเอลลิสเป็นแนวทางการศึกษา ซึ่งผลที่ได้จะใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาางานของห้องสมุด ให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ให้ได้มากที่สุด รวมทั้งจะเป็นประโยชน์สำหรับอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ และนักศึกษา อันจะส่งผลให้การทำโครงการมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี จำแนกตามเพศและคณะที่ศึกษา
3. เพื่อศึกษาปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ตัวแบบกระบวนการแสวงหาสารสนเทศของเอลลิส เป็นแนวทางการศึกษาเนื่องจากเป็นแบบพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศที่เป็นสากล ซึ่งพัฒนาขึ้นจากผลการวิจัยพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักวิชาการทางด้านสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ประกอบด้วยพฤติกรรม 8 ประการ (Ellis, 1993) ได้แก่ การเริ่มต้น (starting) การเชื่อมโยงร้อยเรียง (chaining) การสำรวจเลือกดู (browsing) การแยกแยะ (differentiating) การตรวจสอบ (monitoring) การดึงสารสนเทศออกมา (extracting) การตรวจสอบ (verifying) และการจบ (ending) ดังแสดงรายละเอียดในแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 ตัวแบบกระบวนการแสวงหาสารสนเทศของเอลลิส
ที่มา: Wilson (1999) Models in information behavior research

ทั้งนี้ เอลลิส อธิบายว่ารายละเอียดความสัมพันธ์ภายใน หรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมต่างๆ ในตัวแบบ จะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่เป็นลักษณะเฉพาะของพฤติกรรมต่างๆ ในตัวแบบ ดังนั้น กิจกรรมหรือพฤติกรรมต่างๆ จึงไม่ได้เกิดขึ้นในลักษณะเป็นขั้นตอนที่ต้องเรียงลำดับเสมอไป

■ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี ทั้ง 2 คณะ คือ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม และ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ ซึ่งลงทะเบียนเรียนรายวิชาเกี่ยวกับการทำโครงการ ปีการศึกษา 2559

■ นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การแสวงหาสารสนเทศ หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลกระทำอย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนองความต้องการบางประการของตนเอง โดยเลือกใช้ตัวแบบกระบวนการแสวงหาสารสนเทศของเอลลิสเป็นแนวทาง ประกอบด้วย พฤติกรรม 8 ประการ ได้แก่

1.1 การเริ่มต้น (starting) เป็นการเริ่มต้นเลือกหัวข้อ โดยการทบทวนวรรณกรรมจากแหล่งที่คาดว่าจะให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

1.2 การเชื่อมโยงร้อยเรียง (chaining) เป็นการค้นหาที่เฉพาะเจาะจง เพื่อเชื่อมโยงไปสู่สารสนเทศอื่นๆ จากรายการอ้างอิงในสารสนเทศที่เป็นจุดเริ่มต้น

1.3 การสำรวจเลือกดู (browsing) เป็นการสำรวจเลือกดูสารสนเทศอย่างกว้างๆ จากแหล่งสารสนเทศต่างๆ

1.4 การแยกแยะ (differentiating) เป็นการประเมินคุณภาพของสารสนเทศที่แสวงหาโดยใช้เกณฑ์ต่างๆ เช่น ความน่าเชื่อถือ ความทันสมัย ความเกี่ยวข้องกับงาน

1.5 การตรวจตรา (monitoring) เป็นการติดตามความก้าวหน้าของสารสนเทศสาขาใดสาขาหนึ่งอย่างสม่ำเสมอ เช่น การติดตามจากรายชื่อหนังสือใหม่ของสำนักพิมพ์ในสาขาวิชานั้นๆ การติดต่อสื่อสารกับนักวิจัยหรือนักวิชาการที่รู้จัก เป็นต้น

1.6 การดึงสารสนเทศออกมา (extracting) เป็นการนำข้อความที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการจากสารสนเทศประเภทต่างๆ เพื่อนำไปใช้ เช่น สถิติ คำกล่าว ผลการศึกษา เป็นต้น

1.7 การตรวจสอบ (verifying) เป็นการตรวจสอบความถูกต้องของสารสนเทศที่ได้รับ เช่น ตรวจสอบซ้ำจากเอกสารหรือฐานข้อมูลอื่นว่าสารสนเทศตรงกันหรือไม่ หรือให้ผู้เชี่ยวชาญช่วย

ตรวจสอบ เป็นต้น

1.8 การจบ (ending) เป็นขั้นสุดท้ายของเก็บรวบรวมสารสนเทศที่แสวงหาได้ทั้งหมดเข้าด้วยกันเพื่อนำเสนอผลงาน

2. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาเกี่ยวกับการทำโครงการ ปีการศึกษา 2559

3. โครงการ หมายถึง กิจกรรมเดี่ยวหรือกลุ่มที่ผู้เรียนได้ศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยการค้นคว้าและลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตามความถนัดและสนใจ โดยอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือกระบวนการอื่นใดไปใช้ในการศึกษาคำตอบในเรื่องนั้นๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำหนดให้นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ต้องทำโครงการหนึ่งชิ้นก่อนสำเร็จการศึกษา เป็นวิชาบังคับจัดอยู่ในหมวดวิชาฝึกงานและโครงการหรือสหกิจศึกษา

4. ปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศ หมายถึง ข้อขัดข้องหรืออุปสรรคที่ทำให้ไม่สามารถแสวงหาสารสนเทศได้ตรงตามความต้องการ ซึ่งเกิดขึ้นในกระบวนการแสวงหาสารสนเทศ 8 ประการ ได้แก่ การเริ่มต้น การเชื่อมโยงร้อยเรียง การสำรวจเลือกดู การแยกแยะ การตรวจตรา การดึง การตรวจสอบ และการจบ

■ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาเกี่ยวกับโครงการในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 688 คน แต่เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ครบทั้งหมด จึงเป็นการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง 601 คน ซึ่งมากกว่าจำนวนขั้นต่ำของตารางเครซีและมอร์แกนที่กำหนดไว้เป็น 242 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศและคณะที่ศึกษา

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี ตามตัวแบบกระบวนการ

แสวงหาสารสนเทศ 8 ประการ คือ การเริ่มต้น การเชื่อมโยง ร้อยเรียง การสำรวจเลือกดู การแยกแยะ การตรวจตรา การดึงสารสนเทศออกมา การตรวจสอบ และการจบ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศ เพื่อการทำโครงการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี ในกระบวนการแสวงหาสารสนเทศ 8 ประการ คือ การเริ่มต้น การเชื่อมโยงร้อยเรียง การสำรวจเลือกดู การแยกแยะ การตรวจตรา การดึงสารสนเทศออกมา การตรวจสอบ และการจบ

นำแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.66-1.00 และ นำแบบสอบถามไปหาความเชื่อมั่น (reliability) โดยทดลองใช้แบบสอบถามกับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษา ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ สาขาที่ไม่มีรายวิชา โครงการ จำนวน 30 คน วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับเท่ากับ 0.946

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาเกี่ยวกับโครงการในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 688 คน ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 601 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.4

ตารางที่ 1 กระบวนการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี โดยรวมทุกกระบวนการ

กระบวนการแสวงหาสารสนเทศ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การเริ่มต้นเลือกหัวข้อ (การเริ่มต้น-starting) หัวข้อที่นำมาใช้ประโยชน์ได้จริง	3.85 3.98	.507 .748	มาก มาก
2. การค้นหาเอกสารที่เกี่ยวข้อง (การเชื่อมโยงร้อยเรียง-chaining) ค้นหาจากฐานข้อมูลออนไลน์และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง	3.75 4.05	.558 .782	มาก มาก
3. การสำรวจเลือกดูแหล่งสารสนเทศ (การสำรวจเลือกดู-browsing) ดูจากเว็บไซต์ของหน่วยงานวิจัย เช่น วช. สกว.	3.43 3.98	.665 .856	ปานกลาง มาก
4. การประเมินคุณภาพของสารสนเทศ (การแยกแยะ-differentiating) พิจารณาความน่าเชื่อถือของผู้จัดทำสารสนเทศ เช่น ผู้แต่ง หน่วยงานที่จัดทำ	3.92 3.98	.593 .724	มาก มาก

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

4.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

4.2 ข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพการแสวงหาสารสนเทศ และปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศ ซึ่งคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 การเปรียบเทียบสภาพการแสวงหาสารสนเทศ จำแนกตามเพศและคณะที่ศึกษา วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test)

■ สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 601 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 450 คน (ร้อยละ 74.8) เพศชาย จำนวน 151 คน (ร้อยละ 25.2)

2. การแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีกระบวนการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีกระบวนการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการอยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กระบวนการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการงานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี โดยรวมทุกกระบวนการ (ต่อ)

กระบวนการแสวงหาสารสนเทศ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
5. การติดตามความเคลื่อนไหวของสารสนเทศ (การตรวจตรา-monitoring)	3.64	.585	มาก
ติดตามจากโปรแกรมค้นหา (search engine) เช่น Google Yahoo ฯลฯ	3.92	.790	มาก
6. การนำข้อความไปใช้ (การดึงสารสนเทศออกมา-extracting)	3.71	.608	มาก
การสรุปข้อความ (ข้อความยาว)	3.73	.772	มาก
7. การตรวจสอบความถูกต้องของสารสนเทศ (การตรวจสอบ-verifying)	3.84	.661	มาก
ให้อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยตรวจสอบ	3.93	.814	มาก
8. การนำเสนอ (การจบ-ending)	3.81	.547	มาก
การจัดทำเป็นเอกสารหรือรายงาน	4.03	.786	มาก
รวม	3.74	.369	มาก

2.1. การเริ่มต้น (starting) เป็นการเริ่มต้นเลือกหัวข้อโครงการ โดยการทบทวนวรรณกรรมจากแหล่งที่คาดว่าจะได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง นักศึกษามีการเริ่มต้นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.85$) โดยเลือกหัวข้อที่นำมาใช้ประโยชน์ได้จริงมากที่สุด ($\bar{X}=3.98$)

2.2 การเชื่อมโยงร้อยเรียง (chaining) เป็นการค้นหาที่เฉพาะเจาะจง เพื่อเชื่อมโยงไปยังสารสนเทศอื่นๆ จากรายการอ้างอิงในสารสนเทศที่เป็นจุดเริ่มต้น นักศึกษามีการเชื่อมโยงร้อยเรียงสารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.75$) โดยค้นหาจากฐานข้อมูลออนไลน์ เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด ($\bar{X}=4.05$)

2.3 การสำรวจเลือกดู (browsing) เป็นการสำรวจหาสารสนเทศอย่างกว้างๆ จากแหล่งสารสนเทศต่างๆ นักศึกษามีการสำรวจเลือกดูสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.43$) โดยเลือกดูจากเว็บไซต์ของหน่วยงานวิจัย เช่น วช. สกว. มากที่สุด ($\bar{X}=3.98$)

2.4 การแยกแยะ (differentiating) เป็นการประเมินคุณภาพของสารสนเทศที่แสวงหาได้โดยพิจารณาเกณฑ์ต่างๆ นักศึกษามีการแยกแยะสารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.92$) โดยพิจารณาความน่าเชื่อถือของผู้จัดทำสารสนเทศ เช่น ผู้แต่ง หน่วยงานที่จัดทำมากที่สุด ($\bar{X}=3.98$)

2.5 การตรวจตรา (monitoring) เป็นการติดตามความก้าวหน้าของสารสนเทศสาขาใดสาขาหนึ่งอย่างสม่ำเสมอ นักศึกษามีการตรวจตราสารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.64$) โดยติดตามจากโปรแกรมค้นหา (Search Engine) เช่น Google, Yahoo ฯลฯ มากที่สุด ($\bar{X}=3.92$)

2.6 การดึงสารสนเทศออกมา (extracting) เป็นการนำข้อความที่ต้องการจากสารสนเทศประเภทต่างๆ มาใช้ นักศึกษามีการดึงสารสนเทศออกมาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.71$) โดยการสรุปข้อความ (ข้อความยาว) มากที่สุด ($\bar{X}=3.73$)

2.7 การตรวจสอบ (verifying) เป็นการตรวจสอบความถูกต้องของสารสนเทศที่ได้รับเพื่อการปฏิบัติโครงการงาน นักศึกษามีการตรวจสอบสารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$) โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยตรวจสอบมากที่สุด ($\bar{X}=3.93$)

2.8 การจบ (ending) เป็นขั้นสุดท้ายเพื่อเก็บรวบรวมสารสนเทศที่แสวงหาได้ทั้งหมดเข้าด้วยกันเพื่อนำเสนอผลงาน นักศึกษาจบการแสวงหาสารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$) โดยการจัดทำเป็นเอกสารหรือรายงานมากที่สุด ($\bar{X}=4.03$)

3. เปรียบเทียบกระบวนการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการงานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี จำแนกตามเพศและคณะที่ศึกษาได้แสดงรายละเอียดในตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบกระบวนการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี จำแนกตามเพศ

กระบวนการแสวงหาสารสนเทศ	ชาย (N=151)		หญิง (N=450)		t	Sig.
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. การเริ่มต้นเลือกหัวข้อ (การเริ่มต้น-starting)	3.79	.449	3.87	.524	-1.652	.005*
2. การค้นหาเอกสารที่เกี่ยวข้อง (การเชื่อมโยงร้อยเรียง-chaining)	3.73	.524	3.76	.570	-579	.451
3. การสำรวจเลือกดูแหล่งสารสนเทศ (การสำรวจเลือกดู-browsing)	3.32	.604	3.47	.680	-2.384	.070
4. การประเมินคุณภาพของสารสนเทศ (การแยกแยะ-differentiating)	3.84	.582	3.95	.595	-2004	.734
5. การติดตามความเคลื่อนไหวของสารสนเทศ (การตรวจตรา-monitoring)	3.50	.545	3.68	.591	-3.356	.084
6. การนำข้อความไปใช้ (การดึงสารสนเทศออกมา-extracting)	3.67	.618	3.73	.605	-1.010	.962
7. การตรวจสอบความถูกต้องของสารสนเทศ (การตรวจสอบ-verifying)	3.72	.665	3.88	.656	-2.591	.897
8. การนำเสนอ (การจบ-ending)	3.78	.586	3.82	.533	-633	.210
รวม	3.67	.342	3.77	.375	-2944	.184

* < น้อยกว่า .05 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเปรียบเทียบการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการจำแนกตามเพศ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเพศชาย และนักศึกษาเพศหญิง มีกระบวนการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน

พบว่า มี 1 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การเริ่มต้น (starting) โดยนักศึกษาเพศหญิงมีการเริ่มต้นแสวงหาสารสนเทศเพื่อเลือกหัวข้อโครงการเร็วกว่านักศึกษาเพศชาย

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบกระบวนการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี จำแนกตามคณะที่ศึกษา

กระบวนการแสวงหาสารสนเทศ	คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (N=289)		คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ (N=312)		t	Sig.
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. การเริ่มต้นเลือกหัวข้อ (การเริ่มต้น-starting)	3.81	.478	3.88	.530	-1.687	.064
2. การค้นหาเอกสารที่เกี่ยวข้อง (การเชื่อมโยงร้อยเรียง-chaining)	3.75	.541	3.75	.575	-.016	.397
3. การสำรวจเลือกดูแหล่งสารสนเทศ (การสำรวจเลือกดู-browsing)	3.57	.584	3.30	.707	5.188	.000*
4. การประเมินคุณภาพของสารสนเทศ (การแยกแยะ-differentiating)	3.84	.609	4.00	.570	-3.175	.198
5. การติดตามความเคลื่อนไหวของสารสนเทศ (การตรวจตรา-monitoring)	3.64	.581	3.64	.589	-.111	.365
6. การนำข้อความไปใช้ (การดึงสารสนเทศออกมา-extracting)	3.68	.592	3.75	.622	-1.407	.056
7. การตรวจสอบความถูกต้องของสารสนเทศ (การตรวจสอบ-verifying)	3.78	.641	3.90	.675	-2.274	.372
8. การนำเสนอ (การจบ-ending)	3.76	.490	3.85	.593	-1.878	.002*
รวม	3.73	.366	3.66	.372	-0999	.994

* < น้อยกว่า .05 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการจำแนกตามคณะที่ศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในคณะต่างกันมีกระบวนการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่ามีเพียง 2 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การสำรวจเลือกดู (browsing) โดยนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรมมีการสำรวจเลือกดูสารสนเทศเพื่อศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการมากกว่า นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ และการจบ (ending) โดยนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ

มีการจบการแสวงหาสารสนเทศเพื่อนำเสนอโครงการมากกว่านักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

4. ปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการ อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ปัญหาในกระบวนการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี โดยรวมทุกกระบวนการ

กระบวนการแสวงหาสารสนเทศ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การเริ่มต้นเลือกหัวข้อ (การเริ่มต้น-starting)	2.98	.835	ปานกลาง
หัวข้อที่เลือกมีข้อมูลไม่เพียงพอ	3.33	1.081	ปานกลาง
2. การค้นหาเอกสารที่เกี่ยวข้อง (การเชื่อมโยงร้อยเรียง-chaining)	3.29	.623	ปานกลาง
ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ค้นหาได้จากอินเทอร์เน็ตฯ/เครือข่ายขัดข้อง	3.56	.889	มาก
3. การสำรวจเลือกดูแหล่งสารสนเทศ (การสำรวจเลือกดู-browsing)	3.34	.689	ปานกลาง
สารสนเทศประเภทหนังสือในห้องสมุดมีจำนวนน้อย	3.60	.856	มาก
4. การประเมินคุณภาพของสารสนเทศ (การแยกแยะ-differentiating)	3.31	.679	ปานกลาง
สารสนเทศเนื้อหาไม่ทันสมัย เช่น ปีเก่าเกินไป	3.45	.809	ปานกลาง
5. การติดตามความเคลื่อนไหวของสารสนเทศ (การตรวจตรา-monitoring)	3.31	.717	ปานกลาง
มีข้อจำกัดด้านเวลาในการติดตามรายชื่อหนังสือใหม่ในสาขานั้นๆ จากสำนักพิมพ์ต่างๆ	3.39	.812	ปานกลาง
6. การนำข้อความไปใช้ (การดึงสารสนเทศออกมา-extracting)	3.20	.809	ปานกลาง
ขาดทักษะด้านภาษาอังกฤษ	3.52	.904	มาก
7. การตรวจสอบความถูกต้องของสารสนเทศ (การตรวจสอบ-verifying)	3.34	.794	ปานกลาง
แหล่งที่มีสารสนเทศประเภทเดียวกันเพื่อให้เปรียบเทียบมีน้อย	3.40	.853	ปานกลาง
8. การนำเสนอโครงการ (การจบ-ending)	3.16	.835	ปานกลาง
การนำเสนอด้วยวาจาใช้วิธีการอ่านจากสไลด์ตลอดเวลาไม่ใช้วิธีการเล่าเรื่อง	3.31	.994	ปานกลาง
รวม	3.24	.530	ปานกลาง

4.1 ปัญหาการเริ่มต้น (การเริ่มต้น-starting) นักศึกษามีปัญหาในการเริ่มต้นเลือกหัวข้อเพื่อการทำโครงการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} =2.98) โดยมีปัญหาเรื่องหัวข้อที่เลือกมีข้อมูลไม่เพียงพอมากที่สุด (\bar{X} =3.33)

จากแหล่งข้อมูลเพื่อค้นหาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} =3.29) โดยมีปัญหาในเรื่องไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ค้นหาได้จากอินเทอร์เน็ตฯ/เครือข่ายขัดข้องมากที่สุด (\bar{X} =3.56)

4.2 ปัญหาการเชื่อมโยงร้อยเรียง (การเชื่อมโยงร้อยเรียง-chaining) นักศึกษามีปัญหาในการเชื่อมโยงร้อยเรียง

4.3 ปัญหาการสำรวจเลือกดู (สำรวจเลือกดู-browsing) นักศึกษามีปัญหาในการสำรวจเลือกดูสารสนเทศเพื่อศึกษา

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.34$) โดยมีปัญหาในเรื่องสารสนเทศประเภทหนังสือในห้องสมุดมีจำนวนน้อยมากที่สุด ($\bar{X}=3.60$)

4.4 ปัญหาการแยกแยะ (การแยกแยะ-differentiating) นักศึกษามีปัญหาในการแยกแยะสารสนเทศที่แสวงหาได้โดยการประเมินคุณภาพของสารสนเทศเพื่อนำไปเขียนเค้าโครงของโครงการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.31$) โดยมีปัญหาในเรื่องสารสนเทศเนื้อหาไม่ทันสมัย เช่น ปีเก่าเกินไปมากที่สุด ($\bar{X}=3.45$)

4.5 ปัญหาการตรวจตรา (การตรวจตรา-monitoring) นักศึกษามีปัญหาในการติดตามตรวจตราความเคลื่อนไหวของสารสนเทศที่แสวงหาได้เพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.31$) โดยมีปัญหาในเรื่องมีข้อจำกัดด้านเวลาในการติดตามรายชื่อหนังสือใหม่ในสาขานั้นๆ จากสำนักพิมพ์ต่างๆ มากที่สุด ($\bar{X}=3.39$)

4.6 ปัญหาการดึงสารสนเทศออกมา (การดึงสารสนเทศออกมา-extracting) นักศึกษามีปัญหาในการดึงสารสนเทศที่แสวงหาได้เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการเขียนรายงานและรายการอ้างอิงโครงการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.20$) โดยมีปัญหาในเรื่องการขาดทักษะด้านภาษาอังกฤษมากที่สุด ($\bar{X}=3.52$)

4.7 ปัญหาการตรวจสอบ (การตรวจสอบ-verifying) นักศึกษามีปัญหาในการตรวจสอบความถูกต้องของสารสนเทศที่ได้รับเพื่อการปฏิบัติโครงการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.34$) โดยมีปัญหาในเรื่องแหล่งที่มีสารสนเทศประเภทเดียวกันเพื่อให้เปรียบเทียบมีน้อยมากที่สุด ($\bar{X}=3.40$)

4.8 ปัญหาการจบ (การจบ-ending) นักศึกษามีปัญหาการจบการแสวงหาสารสนเทศเพื่อนำเสนอโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.16$) โดยมีปัญหาในเรื่องการนำเสนอด้วยวาจาใช้วิธีการอ่านจากสไลด์ตลอดเวลาไม่ใช้วิธีการเล่าเรื่องมากที่สุด ($\bar{X}=3.31$)

■ อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. สภาพการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาตามตัวแบบกระบวนการแสวงหาสารสนเทศ 8 ประการ พบว่าในกระบวนการเชื่อมโยงร้อยเรียง (chaining) นักศึกษามีการเชื่อมโยงร้อยเรียง

เพื่อค้นหาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการ โดยค้นหาจากรายการออนไลน์ของห้องสมุด (OPAC) อยู่ในระดับปานกลาง แต่ค้นหาจากฐานข้อมูลออนไลน์อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการค้นหาจากรายการออนไลน์ของห้องสมุด (OPAC) จะได้ข้อมูลเพียงข้อมูลบรรณานุกรมของสารสนเทศนั้นๆ เป็นเพียงเครื่องมือที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการค้นหาหนังสือบนชั้นหนังสือเท่านั้น ไม่มีเอกสารฉบับเต็ม (full text) ซึ่งต่างจากการค้นหาจากฐานข้อมูลออนไลน์ที่จะให้ข้อมูลเอกสารฉบับเต็ม (full text) ซึ่งสามารถดูข้อมูลได้ทันทีโดยไม่ต้องไปค้นหาบนชั้นหนังสือ นอกจากนี้ในกระบวนการสำรวจเลือกดู (browsing) นักศึกษาสำรวจเลือกดูสารสนเทศที่ห้องสมุด มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี อยู่ในระดับปานกลาง แต่การสำรวจเลือกดูจากเว็บไซต์ของหน่วยงานวิจัย เช่น วช. สกว. และการสำรวจเลือกดูจากผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าในห้องสมุดมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี อาจจะมีหนังสือน้อย ไม่มีสารสนเทศที่ต้องการ สารสนเทศเนื้อหาไม่ทันสมัย ไม่มีข้อมูลฉบับเต็ม อีกทั้งนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ไม่ได้พักอยู่ในหอพักของมหาวิทยาลัย อาจจะทำให้ไม่สะดวกในการเดินทางมายังห้องสมุด หรือมีข้อจำกัดด้านเวลาในการเดินทางมายังห้องสมุด ในขณะที่การสำรวจเลือกดูจากเว็บไซต์ของหน่วยงานวิจัย เช่น วช. สกว. นักศึกษาสำรวจเลือกดูมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าหน่วยงานวิจัย เช่น สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) หรือ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เป็นหน่วยงานที่สนับสนุนการวิจัยเป็นสำคัญ ทุกภาคส่วนยอมรับในบทบาทการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ อีกทั้งยังให้ข้อมูลที่เป็เอกสารฉบับเต็ม (full text) นอกจากนี้การสำรวจเลือกดูสารสนเทศผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานวิจัยเป็นการสำรวจเลือกดูจากแหล่งสารสนเทศประเภทแหล่งอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสามารถค้นหาได้สะดวกและรวดเร็ว ค้นหาได้ตลอดเวลา ประหยัดค่าใช้จ่ายและประหยัดเวลาในการเดินทางไปยังแหล่งสารสนเทศ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธาระพันธ์ การคนชื่อ (2556) ที่พบว่า นักศึกษาค้นหาสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศ 3 แหล่ง คือ อินเทอร์เน็ต หรือ search engine ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และห้องสมุด คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Majid, Hayat, Patel, และ Vijayaraghavan (2012) ที่พบว่า นักศึกษามีการแสวงหาสารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ฐานข้อมูลออนไลน์ ใช้แหล่งอินเทอร์เน็ต โปรแกรมค้นหา (search engine) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Singh, Kumar, และ Khanchandani

(2015) ที่พบว่า นักศึกษามีการแสวงหาสารสนเทศโดยใช้แหล่งอินเทอร์เน็ต สำหรับผู้ที่ทำวิจัยใช้ทรัพยากรสารสนเทศประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ นอกจากนี้จากผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษามีการสำรวจเลือกดูสารสนเทศจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี น้อยกว่า การสอบถามผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ เพราะผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ จะมีความรู้ ประสบการณ์ ความถนัดในสาขาของตนเองเป็นพิเศษ ทำให้สามารถให้ความรู้หรือคำแนะนำกับนักศึกษาได้เป็นอย่างดี อีกทั้งข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ ย่อมจะมีความน่าเชื่อถือมากกว่าข้อมูลที่ได้จากบุคคลที่ไม่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ

2. การเปรียบเทียบการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี จำแนกตามเพศและคณะที่ศึกษา

นักศึกษาเพศชายและนักศึกษาเพศหญิงมีการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีเพียง 1 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การเริ่มต้น (starting) โดยนักศึกษาเพศหญิงมีการเริ่มต้นแสวงหาสารสนเทศเพื่อเลือกหัวข้อในการทำโครงการเร็วกว่านักศึกษาเพศชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาที่แตกต่างกัน จึงทำให้มีการเริ่มต้นแสวงหาสารสนเทศแตกต่างกัน

นักศึกษาที่ศึกษาในคณะต่างกันมีการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มี 2 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การสำรวจเลือกดู (browsing) พบว่า นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรมมีการสำรวจเลือกดูสารสนเทศเพื่อศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการมากกว่านักศึกษาคณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโครงการของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่เป็นโครงการประเภทการค้นคว้าทดลอง การประดิษฐ์คิดค้น ซึ่งมีความซับซ้อนค่อนข้างมาก หัวข้อที่เลือกยังมีคนทำน้อย จึงจำเป็นต้องสำรวจเลือกดูสารสนเทศจากหลายๆ แหล่ง มากกว่าโครงการของคณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการที่เป็นโครงการประเภทการสำรวจที่มีความซับซ้อนไม่มากนัก ส่วนอีกข้อที่มีความแตกต่างกัน คือ การจบ (ending) พบว่า นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มีการจบการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการนำเสนอโครงการมากกว่านักศึกษา

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจากที่ได้กล่าวมาแล้วว่าโครงการของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการเป็นโครงการประเภทการสำรวจ เป็นโครงการที่มีความซับซ้อนไม่มากนัก ทำให้เก็บข้อมูลได้รวดเร็ว จึงทำให้นักศึกษาสามารถจบการแสวงหาสารสนเทศและนำเสนอผลงานได้เร็วกว่าโครงการของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ที่เป็นประเภทการค้นคว้าทดลองที่นักศึกษาจำเป็นต้องใช้เวลาในการรอผลการทดลอง จึงทำให้การจบการแสวงหาสารสนเทศและนำเสนอผลงานล่าช้ากว่าที่กำหนด

3. ปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาในกระบวนการแสวงหาสารสนเทศ พบว่า กระบวนการที่นักศึกษาประสบปัญหาในระดับมากมี 3 ด้าน คือ การเชื่อมโยงร้อยเรียง (chaining) การสำรวจเลือกดู (browsing) และการดึงสารสนเทศออกมา (extracting) โดยปัญหาในการเชื่อมโยงร้อยเรียง (chaining) ข้อประสบปัญหาในระดับมาก คือ ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ค้นหาได้เนื่องจากอินเทอร์เน็ตช้า/เครือข่ายขัดข้องที่เป็นเช่นนี้เพราะส่วนใหญ่ นักศึกษาเข้าใช้งานอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยและมีการใช้งานในช่วงเวลาที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างคับคั่ง อีกทั้งอุปกรณ์ที่ใช้ในการปรับปรุงพัฒนาระบบเครือข่ายมีราคาสูง งบประมาณในการปรับปรุงระบบเครือข่ายมีอย่างจำกัด จึงทำให้นักศึกษาประสบปัญหาในการเข้าถึงข้อมูลซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เดชตัญญู จุฑาม (2556) ที่พบว่า ปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาที่พบมาก คือ อินเทอร์เน็ตช้า/ไม่สามารถใช้งานได้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Khan และ Bhatti (2012) ที่พบว่า ปัญหาที่นักศึกษาที่ประสบในการแสวงหาสารสนเทศ คือ อินเทอร์เน็ตช้า ส่วนปัญหาในการสำรวจเลือกดู (browsing) ข้อที่มีปัญหาระดับมาก คือ สารสนเทศประเภทหนังสือในห้องสมุดมีจำนวนน้อย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะข้อจำกัดเกี่ยวกับงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือรวมทั้งขาดความร่วมมือจากอาจารย์ในการสั่งซื้อหนังสือให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เดชตัญญู จุฑาม (2556) ที่พบว่า ปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาที่พบมาก ได้แก่ สารสนเทศในห้องสมุดมีน้อย และอีกกระบวนการที่นักศึกษาประสบปัญหา คือ การดึงสารสนเทศออกมา (extracting) ข้อที่มีปัญหาระดับมาก คือ ขาดทักษะด้านภาษาอังกฤษ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะภาษาอังกฤษไม่ได้เป็นภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน พื้นฐานความรู้เดิมมีการเรียนภาษาอังกฤษมาน้อย และไม่ได้มีการใช้ภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง ไม่ได้มีการเรียนรู้เพิ่มเติม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของของ สุนันทา วงศ์จตุรภัทร (2552) ที่พบว่า ทรัพยากรสารสนเทศสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาส่วนใหญ่เป็นภาษา

ต่างประเทศทำให้เข้าใจได้ยาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุกานดา เจริญวันชัยกุล (2554) ที่พบว่า อุปสรรคในการแสวงหาสารสนเทศ คือ ทักษะทางภาษาอังกฤษ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประภาศรี ศรีชัย (2556) ที่พบว่า ปัญหาที่นักศึกษาประสบหลักๆ คือ ปัญหาการขาดทักษะด้านภาษาอังกฤษ รวมทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Safahieh (2013) ที่พบว่า ปัญหาที่นักศึกษาประสบในการแสวงหาสารสนเทศส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับภาษา (ภาษาอังกฤษและภาษามาลาย)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับห้องสมุด จากผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษามีการสำรวจเลือกดูสารสนเทศจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี น้อยและสารสนเทศประเภทหนังสือในห้องสมุดมีจำนวนน้อย ดังนั้นห้องสมุดจึงควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอต่อการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่มีความหลากหลาย สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนและได้มาตรฐาน มคอ.3 หมวด 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยจัดทำแบบสำรวจความต้องการสั่งซื้อหนังสือและขอความร่วมมือจากอาจารย์ผู้สอนประจำสาขาวิชาในการคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศให้ตรงกับสาขาวิชาที่สอน เพราะอาจารย์ผู้สอนจะรู้ชื่อทรัพยากรสารสนเทศและผู้เขียนในแต่ละสาขาวิชาเป็นอย่างดี นอกจากนี้จากผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษามีการค้นหาสารสนเทศจากรายการออนไลน์ของห้องสมุด (OPAC) น้อย ดังนั้นห้องสมุดควรมีการอบรมวิธีการสืบค้นข้อมูล แนะนำเทคนิคในการสืบค้นข้อมูลอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ให้นักศึกษามีทักษะเบื้องต้นในการสืบค้นข้อมูลของห้องสมุด

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ดูแลหลักสูตร จากผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษาประสบปัญหาเกี่ยวกับการขาดทักษะทางภาษาอังกฤษ ดังนั้นผู้ที่รับผิดชอบการออกแบบหลักสูตรจะต้องคำนึงถึงผลการเรียนรู้ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ซึ่งรวมคุณลักษณะอื่นๆ ที่นอกเหนือจากความรู้ในศาสตร์นั้นๆ โดยควรมีการส่งเสริมการใช้ภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษควรมีการเปิดสอนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือกเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้นักศึกษามีทักษะเกี่ยวกับการฟัง พูด อ่าน เขียน เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ในหลักสูตรการศึกษาควรเพิ่มวิชาเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดลงในหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อให้นักศึกษาได้มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด มีทักษะในการแสวงหาสารสนเทศ และมีทักษะการรู้สารสนเทศ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร จากผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษาประสบปัญหาไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ค้นหาได้เนื่องจากอินเทอร์เน็ตช้า/เครือข่ายขัดข้อง ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพของอินเทอร์เน็ตให้มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น เพื่อประหยัดเวลาในการสืบค้นและดาวน์โหลดข้อมูล

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้มีการศึกษาพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาโดยเพิ่มเครื่องมือการวิจัยมากขึ้น นอกเหนือจากแบบสอบถาม อาจใช้การสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เดชนัย จุ้ยชุม. (2556). การแสวงหาสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการรู้สารสนเทศมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*, 5(1), 79-92.
- ชนะพันธุ์ การคนชื่อ. (2556). รายงานการวิจัยเรื่องพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำรายงานปัญหาพิเศษของนักศึกษาคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประภาศรี ศรีชัย. (2556). การแสวงหาสารสนเทศเพื่อใช้ในการทำภาคนิพนธ์ของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง. *วารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร, ฉบับพิเศษ*, 100-109.
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2554). *คู่มือนักศึกษา ปีการศึกษา 2554*. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สมพร พุทธาพิทักษ์ผล. (2554). พฤติกรรมสารสนเทศ ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดโครงสร้างและการค้นคืน หน่วยที่ 13* (1-45). นนทบุรี: สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)*. กรุงเทพฯ: สกศ.
- สุกานดา เจริญวันชัยกุล. (2554). พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ. *วารสารบรรณศาสตร์ มศว.*, 4(1), 1-14.
- สุนันทา วงศ์จตุรภัทร. (2552). พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา ในมหาวิทยาลัยของรัฐ. *วารสารวิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและกีฬา*, 6(2), 45-61.

- Ellis, D. (1993). Modeling the information-seeking patterns of academic researchers: A grounded theory approach. *Library Quarterly*, 63(4), 469-486.
- Khan, G., & Bhatti, R. (2012). Information needs and seeking behavior of law students the survey of Law College University of Peshawar. *Library & Information Science Journal*, 43(3), 34-38.
- Majid, S., Hayat, F., Patel, P. P., & Vijayaraghavan, S. (2012). Information needs and seeking behaviour of business students. *Singapore Journal of Library & Information Management*, 41, 14-35.
- Safahieh, H. (2013, July 12). Information needs and information seeking behavior of international students in Malaysia. Retrieved from <http://repository.um.edu.my/231/>
- Singh, K. P., Kumar, M., & Khanchandani, V. (2015). Information needs and information seeking behavior of foreign student in university of Delhi: A survey. *International Journal of Knowledge Content Development & Technology*, 5(2), 25-43.
- Wilson, T. D. (1999). Models in information behavior research. *Journal of Documentation*, 55(3), 249-270.
- _____. (2000). Human information behavior. *Information Science*, 3(2), 49-55.